

województwa na satysfakcjonującym poziomie, typowym dla wyzwań rozwojowych III i IV dekady XXI wieku⁸⁹. Natomiast łączny potencjał Bydgoszczy i Torunia stwarza możliwość osiągnięcia poziomu porównywalnego z większością największych ośrodków regionalnych. Dlatego też od początku funkcjonowania samorządowego województwa kujawsko-pomorskiego, w jego polityce regionalnej przyjmuje się zasadę łącznego postrzegania potencjału funkcji regionalnych i ponadregionalnych obydwu miast stołecznych. Ze względu na centralne położenie w strukturze województwa, Bydgoszcz i Toruń są łatwo dostępne dla mieszkańców całego regionu. Zapewniają im pełen zakres i odpowiednio wysoki poziom jakościowy działalności niezbędnych dla prawidłowego rozwoju i realizują potrzeby typowe dla najwyższych poziomów hierarchicznych sieci osadniczej (do których zalicza się 10 ośrodków w Polsce, tworzących wg KPZK 2030 tzw. „metropolię sieciową”, odpowiedzialną za stymulowanie rozwoju w skali całego kraju. Pozycja i rola tych miast w funkcjonowaniu całego kraju wynika także z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która traktuje obszary funkcjonalne powyższych miast, jako obszary „o znaczeniu ponadregionalnym”, czyli „o istotnym znaczeniu dla polityki przestrzennej kraju”).

W polityce regionalnej województwa, takie postrzeganie roli obydwu ośrodków w kształtowaniu rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, oznacza zobowiązanie do dalszego stymulowania rozwoju w obydwu miastach tych działalności i instytucji, których funkcjonowanie jest istotne dla realizacji celów rozwojowych całego województwa, w szczególności niezbędnych dla kształtowania wysokiej jakości życia mieszkańców i konkurencyjności całego województwa. U podstaw założenia o wspólnej odpowiedzialności obydwu miast za obsługę całego województwa, leży także fizyczna bliskość i dobre skomunikowanie obydwu ośrodków stołecznych. W okresie funkcjonowania samorządowego województwa kujawsko-pomorskiego zaszczytne zmiany na rzecz integracji komunikacyjnej obydwu miast, np. inwestycje w infrastrukturę oraz tabor, a także zmiany w organizacji transportu publicznego. W efekcie odległość czasowa pomiędzy Bydgoszczą a Toruniem wynosi w transporcie publicznym najczęściej około 45-60 minut, a dołączając dużą liczbę połączeń, wzajemną dostępność obydwu miast należy już obecnie uznać za stosunkowo dogodną.

Bydgoszcz i Toruń, jak wszystkie ośrodki miejskie, wykształcają strefy silnego oddziaływania i powiązań funkcjonalno-przestrzennych (tzw. strefy podmiejskie). W przypadku obydwu miast mają one orientacyjny zasięg około 25-35 km od centrów miast (zasięg zależny jest od warunków fizyczno-geograficznych, charakteru użytkowania gruntów i układu sieci komunikacyjnych). Strefy podmiejskie to obszary silnie zurbanizowane pod wpływem codziennych, silnych, utrwalonych związków z miastami, których wyrazem są łatwo dostrzegalne skutki przestrzenne, społeczne i ekonomiczne, które powodują, że zarówno pod względem fizjonomii jak i wskaźników, obszary te znacząco odróżniają się zarówno od pozostałych obszarów wiejskich, jak i miast. Granice stref podmiejskich nie są jednoznacznie definiowane przestrzennie⁹⁰, a samo podleganie przez dany obszar oddziaływaniom sąsiedniego dużego miasta, nie ma charakteru wyłącznego dla tylko jednego ośrodka. Stąd strefy podmiejskie Bydgoszczy i Torunia, miast relatywnie blisko położonych, pomimo iż zasadniczo są rozłączne, mają także część wspólną, która podlega urbanizacji pod wpływem silnych związków z obydwoma ośrodkami rdzeniowymi⁹¹. Strefy podmiejskie są wyrazem lokalnych i ponadlokalnych relacji pomiędzy dużym miastem i jego najbliższym otoczeniem, będących wynikiem pełnienia przez miasto rdzeniowe funkcji regionalnych i ponadregionalnych (geneza stref podmiejskich wykształcających się w okresie powojennym, to pełnienie roli sypialni dla mieszkańców zatrudnionych w mieście rdzeniowym w wyspecjalizowanym przemyśle – a więc mającym znaczenie ponadregionalne, ogólnokrajowe). Pod względem funkcjonalno-przestrzennym miasto centralne i strefa podmiejska mogą być traktowane jako jeden organizm społeczno-gospodarczy, ponieważ stanowią obszar codziennej silnej aktywności społecznej i gospodarczej (zachodzenia relacji w tych aspektach). Oferują przestrzeń dla zamieszkania, prowadzenia działalności gospodarczych, rekreacji i wypoczynku oraz obsługi infrastrukturalnej i komunikacyjnej zarówno miasta rdzeniowego jak i strefy podmiejskiej oraz podlegają negatywnym oddziaływaniom na środowisko będącym skutkiem tych aktywności. Strefa podmiejska nie jest obszarem pełniącym bezpośrednio istotne funkcje o znaczeniu regionalnym i

---

89 W ocenie powyższej uwzględnia się stan obiektywny oraz wynikający z porównania potencjału Bydgoszczy i Torunia z innymi głównymi ośrodkami regionalnymi w Europie – a nie spełnianie lub brak spełniania teoretycznych kryteriów „metropolitalności” wyrażanych za pomocą wyłącznie kilku kryteriów ilościowych.

90 Na potrzeby zarządzania przestrzenią, najczęściej przyjmuje się kryteria statystyczne odnoszone do gmin jako jednostek administracyjnych – do stref podmiejskich zalicza się wówczas gminy spełniające przyjęte kryteria wskaźnikowe, świadczące o wysokim poziomie urbanizacji. W ten sposób otrzymuje się obiektywnie wydzielony obszar, w którym możliwe jest podejmowanie interwencji w polityce regionalnej (stymulowanie określonych działalności) poprzez kształtowanie relacji z samorządami gmin, jak też możliwe jest monitorowanie zmian stanu rozwoju za pomocą systemu statystyki publicznej GUS, udostępniającego dane dla poziomu gmin.

91 Zasięg stref podmiejskich Bydgoszczy i Torunia na przestrzeni ostatnich 20-30 lat, wyrażony w ujęciu gmin, jest ustabilizowany (patrz „Atlas Województwa Kujawsko-Pomorskiego”, wydanie II, strona 98) i zasadniczo jest zgodny z badaniami prof. P.Śleszyńskiego, będącymi punktem wyjścia dla określania zasięgu miejskich ośrodków funkcjonalnych ośrodków stołecznych.